

Regeling concretisering continuïteitsmaatregelen coronacrisis voor jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning inclusief beschermd wonen

Inleiding

De coronacrisis vraagt veel van ons allemaal. De eerste prioriteit van de overheid is om het coronavirus maximaal te controleren, kwetsbare mensen te beschermen en goede zorg te verlenen voor diegenen die dit nodig hebben. Het is een uitzonderlijke tijd, die vraagt om uitzonderlijke maatregelen, en in het bijzonder een uiterste inspanning van zorgorganisaties en professionals. Professionals die door de aard van het werk hierdoor in een aanzienlijk deel van de hulpverlening persoonlijk grote tot zeer grote risico's lopen.

Deze uiterste inspanning moedigen we ten zeerste aan, maar kunnen we enkel vragen wanneer we zorgaanbieders maximaal comfort bieden met betrekking tot de financiële gevolgen van de pandemie, zodat professionals kunnen doen wat nodig is. Gevolgen enerzijds doordat zorgaanbieders met hogere en andere kosten worden geconfronteerd, anderzijds omdat vormen van zorg geen doorgang kunnen vinden. Belangrijk is dat de zorg zo goed mogelijk gecontinueerd wordt en minder hoe die gecontinueerd wordt. Vanzelfsprekend zal ook het Rijk doen wat nodig is en het extra budgettaire beslag van de noodzakelijke maatregelen inpassen in het Rijksbrede beeld.

Raamafspraken

Vanwege het grote maatschappelijk belang dat de taken die vallen onder de Jeugdzorg en de Wmo in stand blijven, hebben het Rijk en de VNG afspraken gemaakt over de continuïteit van de financiering voor deze taken.

De afspraken beogen:

- **meerkosten** als gevolg van de coronacrisis te vergoeden
- de gevolgen van een **omzetsdaling** als gevolg van de coronacrisis te neutraliseren
- **liquiditeitsproblemen** te voorkomen.
- ruimte en soepelheid in de verantwoordingen.

Hieronder worden die afspraken nader geconcretiseerd in de vorm van continuïteitsmaatregelen.

Voorkeur gaat er naar uit dat instellingen in 2020 als PUBLIEKE instelling worden gezien, net als dat geldt voor de ambtenaren en de uitvoeringsorganen voor 2020. Voor deze collega's en uitvoeringsorganen zijn alle kosten in 2020 gegarandeerd. Deze kosten worden op basis van kostenbegroting tot en met 31 december 2020 bepaald. Kosten worden achteraf op redelijkheid beoordeeld:

- Zijn de extra kosten verantwoord
 - Is het zichtbaar dat er ook kostenbesparende maatregelen zijn ingezet
- Dan is een deel van onderstaande (zoals omzetsberekening, verrekening groei/krimp) niet nodig.

Uitgangspunten continuïteitsmaatregelen

- Gemeenten willen aanbieders vooraf duidelijkheid geven en de continuïteit borgen. Afrekenen achteraf geeft veel bureaucratie, extra kosten en onzekerheid. Achteraf afrekenen gaat in ieder geval zorgen voor een hoge verantwoordingslast achteraf en registratie vooraf. Doordat 80% van de zorgkosten personele kosten betreft schatten wij dat het niet realistisch is dat deze gezien de korte termijn kosten afgebouwd worden binnen deze periode. Daarnaast willen we juist zorgen voor zorgcontinuïteit ook na deze periode en voorkomen dat er afscheid genomen wordt van het schaarse personeel in de jeugdzorg. Duidelijkheid vooraf geven betekent ook dat een grofmaziger benadering volstaat. Het gaat immers om het borgen van de financiële continuïteit en niet om de exacte juistheid. De aanbieder doet na afloop van de crisisperiode transparant verslag van zijn inspanningen om de zorg aan de aan hem toevertrouwde cliënten te continueren en waar het kan kosten te besparen. En hij rapporteert over hetgeen hij heeft geleerd uit de crisisperiode en hoe hij dat in de toekomst denkt om te zetten in een efficiëntere en effectievere dienstverlening.
- Voor veel van de instellingen zal deze algemene maatregel voldoende zijn. In een aantal gevallen is sprake van capaciteitsmutaties (uitbreiding, inkrimping of overnames) in 2019 of 2020 of is sprake van mutaties in onderaanneming waarvoor moet worden gecorrigeerd. Deze instellingen kunnen een specifiek verzoek indienen als de maatregelen niet voldoende kostendekkend of overdekkend zijn (meer dan 2% afwijking).
- De steunmaatregelen gelden vanaf 1 maart en moeten worden doorgetrokken voor heel 2020. Deze uitbreiding is per direct noodzakelijk omdat:
 1. we nu al weten dat de periode langer zal duren en de instellingen ook niet direct weer op volle kracht kunnen werken als voorheen.
 2. Een deel van de veiligheidsmaatregelen doorgezet zullen worden ook na deze periode
 3. De crisis zal stapsgewijs worden afgebouwd en er zullen regionale verschillen zijn.
 4. Ook zal een fors deel van de medewerkers besmet zijn met het virus en een deel is ernstig ziek geworden. Medewerkers hebben nazorg nodig gegeven de enorme psychische belasting en risico's die zorgpersoneel heeft gelopen. Een deel zal zeer langdurig ziek zijn, extra begeleiding nodig hebben. Deze meerkosten kunnen tot 2 jaar door omdat instellingen vaak eigen risicodragers zijn voor de ziekte.
 5. Instellingen zich ook na de crisis inzetten om de continuïteit van de zorg en ondersteuning te borgen, en om een boeggolf na de Covid-19 crisis te voorkomen c.q. op te vangen. Daar zit een onzekerheid in vanwege uitgestelde effecten die later optreden (vakanties, ziekte, enz)
- De regeling geldt voor, door gemeenten op grond van de jeugdwet of de Wmo, tussen 1 maart en 31 mei 2020 gecontracteerde instellingen (geïstitutionaliseerde rechtsvormen).
- Deze regeling is voorliggend aan de NOW.

- De steunmaatregelen betreffen een aanvullende afspraak/ regeling ten opzichte van bestaande contracten met gemeenten.
- Gemeenten realiseren zich dat productie en productiviteit afwijken van de normale werkwijzen, en dat de verantwoording ook vanuit dat oogpunt beschouwd moet worden. Soepelheid in het berichten- en declaratieverkeer is noodzakelijk om de liquiditeit op orde te houden en recht te doen aan de veranderende wijze van leveren van zorg.

De steunmaatregelen volgen de beleidslijn van de Rijksoverheid en de VNG.

1. Omzetzaling en liquiditeit

De omzet van instellingen waarvoor prestatiebekostiging (inspanningsgericht en/of outputgericht) geldt, wordt gegarandeerd op het niveau van 2019, geïndexeerd naar 2020. Indien er sprake is van een grote verwachte mutatie in de contracten (zie eerder) dan wordt hiervoor gecorrigeerd. De gegarandeerde omzet over de periode 1 maart tot en met 30 mei 2020 wordt berekend op basis van 28%¹ van de productieverantwoording jeugdwet 2019 (periode van 3 maanden) resp. Wmo 2019. De aldus bepaalde omzet wordt geïndexeerd met de rijks indexatie gemeentefonds van 3,2%.

NB. Volume 2019 is mogelijk een zuiverder maatstaf, vermenigvuldigd met afgesproken tarieven 2020. Voor BW zou gekozen kunnen worden voor niveau inkoop 2020 plus feitelijke bezetting januari en februari 2020.

Maandelijks wordt het verschil tussen de gerealiseerde (o.b.v. prestaties) omzet en de gegarandeerde omzet apart gefactureerd in de vorm van een lumpsum aan de gemeentelijke regio. Voor beschermd wonen wordt er gefactureerd aan de centrum gemeenten, VNG werkt de facturatie lijn voor het LTA uit. Aanbieders dienen binnen een maand na afloop van de periode de factuur in. Er wordt gewerkt met betalingstermijnen van een maand.

2. Meerkosten voortkomend uit COVID-19

Aanbieders dienen separaat de meerkosten voortkomend uit COVID-19 te registreren. Dit zijn in ieder geval de kosten door het volgen van de richtlijnen van de RIVM. In de bijlagen² is een lijst opgenomen met kosten die daaronder vallen. Deze lijst wordt periodiek bijgesteld door de VNG. Deze kosten worden als meerkosten COVID-19 meegenomen op de (maandelijkse) factuur naar de gemeentelijke regio.

¹ Door de start van de crisis zijn veel vakanties noodgedwongen afgezegd omdat medewerkers ingezet moesten worden in de zorg. Tevens worden vakanties uitgesteld om de extra zorg straks te kunnen leveren. Geschat wordt dat op 50% van de vakantiedagen. Dat is zo'n 11% extra kosten die aan dit kwartaal moet worden toegerekend. Dat betekent dat er geen 25% maar 3% extra is 28% moet worden betaald.

² Lijst nog verder uitwerken, betreft in ieder geval: Personeelskosten: Kosten ziekteverzuim en vervanging, extra personeelskosten door extra ureninzet (inclusief hogere WW-premie) of extra inhuur, kosten intrekken (reis)verloven, inzet extra personeel voor 1-op-1 verpleging, extra opleidingskosten uitbreiding takenpakket (beademing, gesprekken over leven/dood, inzet in aanverwante zorg, digitalisering). Overige kosten: Extra hygiëne- en isolatiemaatregelen voor patiënten en personeel, extra vastgoedkosten door extra (geïsoleerde) opvang, extra ICT-/telefoniekosten, eventueel: kosten kinderopvang van medewerkers. Daarnaast kosten voor andersoortige zorg omdat reguliere zorg door crisis niet mogelijk is.

Indien er sprake is van substantiële meerkosten, bijvoorbeeld door het uitbreiden van de crisiscapaciteit gesloten jeugdzorg vanwege toename crisis door het minder kunnen leveren van outreachende zorg dient de aanbieder dit vooraf inzichtelijk te maken en te melden bij accounthoudende gemeente.

3. Ruimte en soepelheid in de verantwoording

De verantwoording dient aan te sluiten bij het onder punt 1 en 2 genoemde. Er dient een bijlage in de productieverantwoording opgenomen te worden waar de omzetgarantie en meerkosten vermeld staan. In de bijlage wordt derhalve opgenomen:

- Gegarandeerde omzet 2019, geïndexeerd naar 2020.
- Gerealiseerde omzet in de periode maart tot en met mei 2020
- Meerkosten COVID-19

Opvolging door gemeenten

Deze memo betreft een concretisering van de gemaakte afspraken door het Rijk en wordt door de VNG ondersteund. VNG verzoekt de gemeenten met klem om de richtlijnen in de memo te volgen. Voor aanbieders die in meerdere regio's acteren en een door VNG benoemde account houdende regio hebben, verzoeken wij de account houdende regio regie te voeren over het uitvoeren van de richtlijn.